

har inte motsvarighet hos någon annan svensk diktare på det sättet. Och är det något man särskilt vill önska av Selanders dikt är det att han må slösa mera med denna svenska sommarnatt. Vad spelar det sen för roll, om t. ex. en dikt som »Trotjänarinnor i paradiset» uppkallar en till direkt protest. Selander är på en punkt en stor lyriker.

Prägeln av tidsdikt är annars i årets lyriska skörd starkast hos *Johannes Edfelt*, i hans »Sång för reskamrater». Folkens vända tar gestalt med ibland nästan outhärdlig intensitet. Tidens motiv finner därvid något besläktat i en inneboende djup svartsyn hos diktaren själv.

Pest över den som kände
sig leva vid en brant!
O aftonvind, hans frände!
O död, hans blodsförvant!

Men det nya och påfallande i denna diktsamling är att den utöver dessa tonfall också rymmer någonting annat: den pessimism som i Edfelts föregående bok nästan tycktes på väg att stelna till kramp, har nu fått en bakgrund i mänskligt fäste, levande sång. Man ser starkare än förr en spontan och varm bekännelse till det beträngda livet.

Så sparka de milda åt sidan,
förtrampa dem, möt dem med hån!
Dock trotsar deras förbidan
ert intiga vapendån.

Själva den edfeltska rytmen har blivit rörligare och friare; det brusar mera av källor i hans lyrik. Han sviker därmed inte sin fräna uppriktighet. Men han kan i den mörka tiden ge mänsklig värme, inte bara stålsätta eller uppröra. Även en så dyster — och dagligen aktuell — dikt som »Requiem för drunknade» har något av försonande havsbrus. Därmed når Edfelts dikt en mänsklig förnyelse och mycket av en konstnärlig. En dikt som »Räkenskap» är därvid i sin tendenslösa mänskliga frihet särskilt svalkande och fin.

Grundligt bortvänd från det aktuella är *Gunnar Ekelöf*. Hans »Färjesång» har till och med en efterskrift, där han påpekar att samlingens anda icke må tolkas som ett sabotage av den andliga beredskapen. Det är en onödig ursäkt. Boken handlar om döden. Den vill ge den rening som dödsträngens närhet skänker, och det torde av ingen kunna betecknas som en brottslig avsikt. Samlingen betecknar tvärtom en av Ekelöfs stora insatser. Född till experimenter och förnyare, har han i ett par ganska misslyckade diktsamlingar gjort förtvivlade försök att vara begriplig och lättfattlig. I »Färjesång» vågar han åter vara så knotig och svårtillgänglig som han verkligen är. Det betyder att en av de rikaste begåvningarna i vår litteratur har funnit sig själv.

Hans bok saknar inte alldeles affektation men man fäster sig föga vid den. I bokens hårda, ibland fränstötande form gömmer sig hänsynslöst allvar. Inför döden, icke-varat, falla förklädnader bort:

Litteratur

Det finns en skönhetsfläck i allt,
det enda verkliga jag sett:
jag håller mig till den.

Med en längtan, som döljer sig bakom tonfallets trötthet, vill Ekelöf pejla de verkliga djupen, de bottenlösa. Han frågar efter en Verklighet innanför skal, meningar och händelser, ett vara som är döden själv — eller Gud. Formens entonighet genombryts stundom av den glimtliga elden i en del rader; någon gång får den ett tycke av magi men kan också brytas av en överraskande, bister humor. Citat göra honom i regel ingen rättvisa. Men man kan framhålla att den stora dikten »Melancholia», på rimmade jamber, också ur alla slags klassiska synpunkter är fulländad poesi. Det är oändlig vidd kring dess dröm

att föras bort tills stränderna försvunnit.
Att varken vända eller återvända.
Att varken ha förlorat eller vunnit.

Dödsdikt, gränsdikt som Ekelöf bjuder *Bertil Malmberg* med »Flöjter ur ödsligheten». Också där har en diktare sökt tillbaka till sitt eget från en strävan som i viss mån var honom främmande. Malmbergs förra versbok präglades av omvändelse i grupp-rörelsens tecken. Den innehöll väsentliga ting men var icke någon stor konstnärlig helhet. Man undrade om den nya vägen skulle föra vidare till en sådan. Det har i stället visat sig — vad som väl var rimligt — att platsen som versagitor i en modern väckelserörelse var Malmbergs personliga struktur alltför främmande. Det har diskuterats om den nya boken innebär en brytning med kristendomen; själv har Malmberg bestritt det och man må tro honom på hans ord. Några gripande dikter spegla en brottnings med gudsbegreppet. Men annars är det på få undantag när andra frågor än den om kristendomen som fylla boken. Det är Malmbergs gamla motivkrets: ångesten, ensamheten, vemodet. Man erinras om två rader ur »Dikter vid gränsen».

Mitt armod är detsamma.
Min ångest är sig lik.

Ibland tolkas dessa känslor kanske på ett alltför avlägset vis: ett par stora virtuosnummer lämna en oberörd. Men man erfar annars starkt hur direkt och personligt angelägen denna malmbergska värld alltjämt är. Dikter sådana som »Min park med tuktade gångar» eller »Gammal spinnerska gnolar» äro centrallyrik av oförgätligt slag. Den magiska visionen förmår alltjämt frammana en annan värld än dagsljusets

— de dunkla keruberna
i månens vilda ljus.

Framför allt tycker man sig förnimma ett slags innerlighet i allt det höstliga; den griper på särskilt vis. Den poetiska mark dit Malmberg